

Jak rozvíjet vztahy se žáky v době online výuky

Zuzana Kročáková, tipy poskytli absolventi a spolupracovníci programu Učitel naživo

1/2

Americká učitelka Rita Pierson ve svém Ted Talku *Každé dítě potřebuje hrdinu* říká, že děti se nic nenaučí od těch, které nemají rády. Možná vás nemusí každé dítě mít opravdu rádo, ale aby se mohlo učit, potřebuje mít každé dítě pocit, že ho respektujete, že ho vnímáte, že se o něj zajímáte, že je pro vás důležité. Musíte mít s každým dítětem vztah a ono s vámi, teprve pak se můžete jeden od druhého učit.

Když jsme společně ve třídě, vztahy vznikají a rozvíjejí se částečně bez naší vědomé pozornosti už tím, že jsme spolu na jednom místě, trávíme společný čas, něco společně děláme a něco společně zažíváme a mluvíme o tom nebo i o něčem jiném. Také se na sebe díváme, potkáváme se očima, vnímáme vzájemně svou řeč těla, jemné výrazy v tváři, to všechno posiluje náš vztah. Při online výuce se tento typ kontaktů ztrácí nebo přinejmenším oslabuje. A tahle absence přímého očního kontaktu, nemožnost plně vnímat výrazy a gesta druhého, to, že nejsme ve společné atmosféře a společném kontextu, má neblahý vliv nejen na udržování pozornosti, ale i na udržování našeho vztahu.

A když ztrácí vztahy, ztrácí i učení. Jak to tedy udělat, abychom ztratili co nejméně?

Být si vědom

Prvním krokem k řešení některých problémů, je uvědomit si jejich existenci. V našem případě to znamená být si vědom toho, že online prostředí má svá omezení a že i když jsme zdánlivě spolu, úplně spolu nejsme. A že potřebujeme spolu být.

To důležité

Druhým krokem je přiřadit vztahům štítek DŮLEŽITÉ, abychom na ně v přípravě ani ve výuce samotné nezapomínali. Protože to, že se děti neučí od těch, s nimiž nemají dobré vztahy, má spoustu dalších projevů a podob, například když nás děti rády mají, obvykle mají rády i náš předmět a rády se mu věnují. Když máme s dětmi dobrý vztah, daří se nám v hodinách vytvářet atmosféru, ve které je nám dobře a dobře se pracuje, takže potřeba ji narušovat je nižší a pak se i nám učitelům lépe pracuje. A hlavně, že lidský kontakt je právě to, co nám v současné době nejvíc chybí, a že nenaplnění sociálních potřeb ji dělá tak obtížnou. Pro některé více než pro jiné. A my učitelé můžeme tenhle dopad zmírnit tím, jak s dětmi pracujeme a jsme.

Dát tomu čas

Aby něco podstatného na světě vzniklo, potřebuje to čas. A protože vztahy podstatné jsou a jejich budování je komplexní a dlouhodobá práce, je třeba jim věnovat čas a péči. Tím víc času, čím je online prostředí méně osobní a lidské. Děti musejí vědět, že mluví s jiným člověkem a ne s počítačem. Každý den či v každé hodině by měla být chvíle, která přispívá k tomu, abychom se lépe poznali, chvíle, kdy se každý může vyjádřit či projevit, kdy můžeme sdílet to, co prožíváme, kdy můžeme říct něco o sobě, kdy si můžeme vyměňovat názory, kdy můžeme reagovat na to, co řekl někdo jiný, chvíle kdy víme, že nás někdo poslouchá a věnuje nám pozornost.

Jak rozvíjet vztahy se žáky v době online výuky

Zuzana Kročáková, tipy poskytli absolventi a spolupracovníci programu Učitel naživo

2/2

Jak na to? Zde je pár doporučení a pár osvědčených tipů od učitelů z Učitele naživo:

- na začátku hodiny každého pozdravím a oslovím jménem
- dávám dětem úkoly, které mají osobní charakter, ve kterých se mohou projevit a říci něco o sobě – co mají rády, co je baví, co si o něčem myslí...
- věnuji čas povídání si jen tak – jak se máme, jaký film se nám teď líbil, co čteme, jak se jmenují naši domácí mazlíčci... Začínám hodinu pozvolna, buď si povídáme, nebo jim pustím písničku, nebo se bavíme nad nějakým obrázkem...
- jako učitel sdílím něco osobního, co nesouvisí s učením – co se mi dneska stalo, zdálo, co budu vařit k obědu, jakou mám náladu a proč...
- pravidelně se ptám dětí, jak to zvládají, a co jim pomáhá se učit, nacházet motivaci, zorganizovat si čas. Sdílíme svou dobrou praxi, která krom toho, že se dozvídáme víc o sobě navzájem, může někomu pomoci příkladem.
- jako učitel se zapojuji do aktivit, které pro děti připravuji
- konzultuji s jednotlivci či s malými skupinami a probíráme, co se dětem daří a co potřebují pro další posun
- zadávám projekty či práci v malých skupinkách, aby děti spolupracovaly a komunikovaly spolu (i mimo hodinu)
- vymyslíme si na sebe s dětmi různé týdenní výzvy a pak sdílíme, jak se nám v nich dařilo
- děti se v hodinách vyvolávají vzájemně, předávají si slovo
- děti si vzájemně hodnotí práce
- při výuce se často ptám a reaguji na odpovědi dětí
- dělám hodiny hodně pestré, připravuji nové aktivity, aby viděly, že se snažím a taky to nevdávaly
- píšu jim zpětnou vazbu k práci do chatu, děti na ni lépe reagují a často se při komunikaci s nimi dozvím víc, než kdybychom spolu mluvili
- zadání práce a zpětnou vazbu nahrávám na video nebo do hlasové zprávy, má to na studenty větší dopad než text
- posílám virtuální pohlednice, občas nahraju studentům krátké video s nějakým osobním vzkazem nebo příběhem, aby viděli, že na ně myslím
- snažím se, abychom zažívali věci spolu, třeba si čteme nahlas, ukazujeme si věci, co máme doma, fotíme něco podle zadání a sdílíme si fotky, hrajeme hry s reálným světem
- při výuce na sebe vzájemně reagujeme domluvenými gesty (souhlas, nesouhlas, ocenění, neporozumění...)
- hodně je oceňuji za jejich práci, za jejich ochotu sdílet a žádoucí chování při online výuce
- když s dětmi mluvím, občas jim ukážu/připomenu, že si o nich osobně něco pamatuju, co mají rády, jak se jmenuje jejich domácí mazlíček, co je jejich koníček apod.
- reflektuji téměř každou hodinu, abych viděla, jak se studentům práce dařila, co se naučili a jak se cítili
- sbírám pravidelně zpětnou vazbu od studentů na to, jak jim má výuka vyhovuje a co by potřebovali jinak
- jsem otevřený a sdílím s dětmi své pocity plynoucí z online výuky, mluvím otevřeně o úskalích online výuky, když se mi něco nedaří v hodině, mluvím o tom, aby děti věděly, co se děje, a také viděly, že se to stává a není to problém
- snažím se, aby bylo na hodinách přívětivé klima a hodina nezvyšovala negativní emoční zátěž studentů

Další inspirace

Rita Pierson: Každé dítě potřebuje hrdinu | <https://www.youtube.com/watch?v=SFnMTHhKdkw>

5 Ways to Build Connections with Students Online | <https://www.edutopia.org/article/5-ways-build-connections-students-online>

Doug Lemov: Teaching in the Online Classroom

